

Esteettömyysdirektiivin kansallisen toimeenpanon työryhmän kokous

Aika	tiistai 22.6. klo 9 - 10
Paikka	Teams-kokous
Osallistujat	Veli-Mikko Niemi, pj (x) Tea Hoffrén, varapj (x) Emilia Ojala (x) Anna Wennäkoski (x) Mikael Åkermarck (x) Emilia Laitala (x) Markus Rahkola () Sirpa Sillstén (x) Patrik Tötterman () Annika Parsons () Juha-Veli Frantti (x) Niina Kilpelä (x) Katri Leikas (x) Marja Luukkonen Yli-Rahnasto ()

1 Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Veli-Mikko Niemi avasi kokouksen klo 9.01

2 Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

11.6. kokouksen muistio hyväksyttiin.

3 Asialistan hyväksyminen

Asialista hyväksyttiin sellaisenaan.

4 Etenemismalli (ennakkoon lähetetty pp-esitys)

STM/hankepäällikkö esitteli ennakkoon lähetetyn esityksen. Käytiin läpi ennakkoon esitetyt vaihtoehdot etenemiselle. Ehdotetuissa malleissa on esitetty päälinjat ja ne muokkautuvat valmistelun edetessä. Esittelyn jälkeen avattiin keskustelu.

VM:n kannan mukaan lakia digitaalisten palvelujen tarjoamista (digipalvelulaki) tulee hyödyntää niin pitkälle kuin mahdollista. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että esteettömyysdirektiivin osalta ne palvelut, jotka voidaan lukea digitaalisiksi palveluiksi, tuodaan digipalvelulain alle. Tällä varmistetaan myös samat vaatimukset julkisen ja yksityisen sektorin digitaalisille palveluille. Esteettömyysdirektiivin ja digipalvelulain saavutettavuuteen liittyviä säännöksiä tulee kuitenkin harmonisoida merkittäväällä tavalla esim. kohtuuttoman rasisiteen käsitteen osalta. Valvonnan on VM:n mukaan asiallista olla digitaalisten palveluiden osalta edelleen Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan

yksikössä hyödyntäen sitä osaamista, jota siellä saavutettavuusvaatimuksista jo on. Mahdollisesta laajentuvasta valvontatehtävästä ei ole vielä keskusteltu Etelä-Suomen aluehallintoviraston kanssa.

LVM kannattaa yhtä yleislakia, mutta pitää hyvänä kompromissina myös vaihtoehtoa, jossa on yleislaki tuotteille ja digipalvelulain alle tuodaan palveluita siinä määrin kuin on mahdollista.

LVM:n näkemyksen mukaan tulee pyrkiä laatimaan yksi hallituksen esitys, joka sisältää mahdollisesti muutoksia useisiin lakeihin.

TEM kannattaa yhtä yleislakia. Mutta on samoin kuin LVM pitää hyvänä ratkaisuna myös sitä, jos digipalvelulain säännöksiä voidaan hyödyntää. Esteettömyysdirektiivi sisältää monia markkinavalvontalain mukaisia säännöksiä. Markkinavalvontalakiin olisi mahdollista tehdä viittaus uuteen tuotteita koskevaan yleislakiin. Jos tehdään viittauksi eri substanssilakeihin, tulee myös kaikkia näitä lakeja muuttaa vastaamaan uusia säännöksiä.

OM on alun perin nähnyt yleislakia hyvänä mallina, mutta pitää täysin hyvänä vaihtoehtona myös sitä, että digipalvelulain säännöksiä hyödynnetään mahdollisimman pitkälle.

YM:llä ei ole tiukkaa linjaa etenemisen tai valvonnan toteuttamisen osalta. Ympäristöministeriö kannattaa yleislakia, jos suurin osa pitää sitä hyvänä etenemistapana. Esteettömyyteen liittyy meillä säännöksiä kolmessa MRL pykälässä ja kolmessa rakentamismääräyskokoelman osassa. Niiden siirtämistä yleislakiin ei pidetä tarkoituksenmukaisena. Valvontaviranomaisen osalta YM:llä ei ole tiukkaa kantaa, mutta keskustelimme, että vammaisten henkilöiden kannalta voisi olla selkeintä, jos esteettömyysdirektiiviä valvoisi sama taho kuin saavutettavuusdirektiiviä.

Yhteenvetona todettiin, että työryhmä pitää parhaimpana vaihtoehtoa, jossa laaditaan uusi yleislaki tuotteille, jonka valmistelussa otetaan huomioon markkinavalvontalain hyödyntäminen niin pitkälle kuin mahdollista. Ne palvelut, jotka voidaan luokitella digitaalisiksi palveluiksi, tuodaan digipalvelulain alle. Tämä tarkentuu valmistelun edetessä.

Valvonnan osalta todettiin, että malli tarkentuu, kun lainvalmistelu etenee. Lähtökohtaisesti työryhmän näkemyksen mukaan tulee olla markkinavalvontaviranomainen ja palveluja valvova viranomainen. Palvelujen osalta valvonnan olisi luonnollista olla Etelä-Suomen aluehallintoviraston saavutettavuusvalvonnan yksikössä. Markkinavalvontaviranomaisia on tällä hetkellä useita ja lainvalmistelun edetessä tulee tunnistaa kenelle valvonta luonnollisesti esteettömyysdirektiivin soveltamisalan osalta.

Tutkitaan myös mitä esteettömyysdirektiivi vaatii valvonnan osalta 28.6.2022 mennessä ja mitä voidaan jättää jatkotyöstöön.

5 Vaikutustendarviointi

STM on tilaamassa vaikutustendarviointia esteettömyysdirektiivin kokonaiskustannusten osalta ulkopuoliselta asiantuntijalta. Lisäksi vaikutustendarvioinnissa hyödynnetään olemassa olevia tutkimuksia.

STM/Hoffrén totesi olevansa käytettävissä, kun mietitään mitä hyötyjä esteettömyysdirektiivin toimeenpanosta on vammaisille henkilöille. Tässä yhteydessä kannattaa hyödyntää myös saavutettavuusdirektiivin implementoinnin yhteydessä tehtyjä selvityksiä.

LVM nosti esiin, että vaikutuksia on vaikea arvioida eli yksi yhteinen hankinta on hyvä malli. Lisäksi LVM on pohtinut tulisiko viestinnän ja liikenteen osalta tehdä omaa selvitystä. Kyseessä on niin laaja kokonaisuus, että pelkona on se, että STM:n tilaamasta arvioinnista tulee liian suppea.

6 Työryhmän nostot

VM toi esille aikataulu- ja resurssihaasteen. Todettiin, että aikataulu on erittäin tiukka ja siksi kokonaisuutta pyritään edistämään STM:ssä myös heinäkuun ajan.

Heinäkuun aikana edistetään hallituksen esitystä Tiimeri-työtilassa. Sieltä laitetaan sitten kommentointipyyntöjä asiantuntijoille, kun työ etenee.

VM nosti esiin terminologiahaasteen eli nyt käytössä sekä saavutettavuus että esteettömyys. Saavutettavuus viittaa nimenomaan digitaalisten palvelujen esteettömyyteen ja esteettömyys fyysiseen ympäristöön. Esteettömyysdirektiivi ei erota näitä termejä ja se voi aiheuttaa haasteen jatkovalmistelussa. Asia on ainakin selvennettävä hallituksen esityksen yleispuheissa.

7 Muut asiat

Seuraavat kokoukset ovat heti elokuun alusta kerran viikossa.

EU-kokous tulossa 25.6. Aiheina rakennettu ympäristö, julkiset hankinnat ja komissio mandaatti pyytää standardointitoimistoja laatimaan standardit esteettömyysdirektiivin vaatimuksista.

Elokuun kokouksissa asiantuntijoina mukana elinkeinoelämän keskusliiton ja vammaisfoorumien jäsenet. Vammaisfoorumista mukana varsinaisena jäsenenä Sami Virtanen ja varalla Ari Kurppa varalla. Varsinainen jäsen elinkeinoelämän keskusliitosta on Amanda Aalto ja varajäsen Johanna Haapiainen-Makkonen

8 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja Veli-Mikko Niemi päätti kokouksen kello 10.00.

Liitteet	Etenemismalli (kohta 4)
Jakelu	Työryhmän jäsenet ja varajäsenet